

Sygn. akt. II Cs 99/14

POSTANOWIENIE

Dnia 29 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Sławomir Krajewski (spr.)

Sędziowie: SO Iwona Siuta

SO Mariola Wojtkiewicz

po rozpoznaniu w dniu 29 kwietnia 2014 roku w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi S. G.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie o sygnaturze akt I C 574/12, prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Myśliborzu

postanawia:

- 1. stwierdzić przewlekłość postępowania w sprawie Sądu Rejonowego w Myśliborzu, sygn. akt I C 574/12,**
- 2. przyznać od Skarbu Państwa - Sądowi Rejonowego w Myśliborzu na rzecz skarżącego S. G. kwotę 2500 (dwa tysiące pięćset) złotych,**
- 3. oddalić skargę w pozostałym zakresie,**
- 4. zasądzić zwrot na rzecz skarżącego kwoty 100 (sto) złotych uiszczonej tytułem opłaty sądowej od skargi.**

UZASADNIENIE

Powód S. G. złożył skargę na naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu toczącym przed Sądem Rejonowym w Myśliborzu (sygn. akt I C 574/12), domagając się stwierdzenia przewlekłości postępowania w tej sprawie oraz przyznania mu od Skarbu Państwa kwoty 5000 zł.

W uzasadnieniu podał, że w dniu 29 sierpnia 2012 roku wniósł do Sądu Rejonowego w Myśliborzu pozew przeciwko J. T. o zaniechanie i odszkodowanie. Sprawa została zarejestrowana pod sygnaturą akt IC 574/12. Skarżący zwrócił uwagę, iż postanowieniem z dnia 15 października 2012 roku Sąd Rejonowy połączył niniejszą sprawę ze sprawą I C 244/10 do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, prowadząc ją pod sygnaturą I C 244/10. Według skarżącego w trakcie trwającego postępowania Sąd nie podejmował żadnych czynności zmierzających do rozpoznania jego powództwa, ale skupił się wyłącznie na pierwotnym pozwie zarejestrowanym pod sygn. akt I C 244/10.

Skarżący nadmienił, że postanowieniem z dnia 3 kwietnia 2013 roku - na podstawie art. 218 kpc, Sąd Rejonowy wyłączył do odrębnego rozpoznawania sprawę z jego powództwa (I C 571/12) i wydał wyrok w sprawie I C 244/10. Skarżący podkreślił, iż do dnia dzisiejszego, pomimo wydania postanowienia o wyłączeniu sprawy I C 571/12 do odrębnego rozpoznania, Sąd nie podjął ani jednej czynności w tej sprawie. Dodał, iż akta sprawy I C 571/12 wraz z apelacją złożoną w postępowaniu I C 244/10 zostały przekazane do Sądu Odwoławczego w dniu 10 lipca 2013

roku. Skarżący zauważył jednocześnie, iż akta sprawy I C 571/12 nie zawierają żadnego materiału, który mógłby być przydatny do rozpatrzenia apelacji, gdyż zawierają wyłącznie pozew i zarządzenie sądu.

Według skarżącego od chwili wniesienia pozwu minęło ponad 1,5 roku, a Sąd w rzeczywistości nie podjął żadnej czynności w sprawie. W ocenie skarżącego połączenie spraw miało tylko charakter techniczny i iluzoryczny na co wskazuje kolejne postanowienie o wyłączeniu do odrębnego postępowania jego powództwa tuż przed wydaniem wyroku. Skarżący zaznaczył, iż nawet od chwili wyłączenia sprawy do odrębnego postępowania Sąd nie dokonał w niej żadnej czynności.

Skarżący uznał zatem, że nastąpiło w związku z tym rażące naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, gdyż postępowanie w tej sprawie trwa zdecydowanie dłużej, niż jest to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla jej rozstrzygnięcia.

Skarb Państwa - Prezes Sądu Rejonowego w Myśliborzu nie zgłosił swego udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Skarga w zasadniczym zakresie okazała się zasadną i jako taka podlegała uwzględnieniu.

Zgodnie z treścią art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania należy w szczególności ocenić m. in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia, co do istoty (...) uwzględniając charakter sprawy, stopień jej faktycznej i prawnej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień, a także zachowanie stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Jak wynika z powyższego naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki nastąpić może zarówno w wyniku działania, jak i zaniechania sądu. Jest istotnym, że nie każda zwłoka może być przyczyną stwierdzenia przewlekłości, lecz jedynie zwłoka nieuzasadniona. W szczególności ocena, czy postępowanie trwa dłużej niż to konieczne, dokonywana musi być na podstawie zarówno analizy charakteru dokonywanych czynności, jak i stanu faktycznego sprawy. Reasumując stwierdzić trzeba, że ustawodawca określił okoliczności, które każdorazowo sąd rozpoznający skargę na przewlekłość postępowania winien w szczególności oceniać. Należą do nich: prawidłowość i terminowość czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej zawilosci sprawy, znaczenie samej sprawy dla strony skarżącej, rozstrzygniętych w sprawie zagadnień, zachowanie się strony, która wniosła skargę na przewlekłość postępowania. Wyliczenie to nie ma charakteru katalogu zamkniętego. Ma jednak charakter kierunkowy, określając podstawowy sposób oceny przewlekłości i przesłanek jej wystąpienia. Jest istotnym, że konieczność zbadania terminowości i prawidłowości podjętych czynności oznacza po pierwsze odniesienie do oceny, czy postępowanie trwało dłużej niż jest to konieczne dla wyjaśnienia okoliczności mających znaczenie dla sprawy (art. 1 ust. 1). Po drugie prowadzi do wniosku, że podstawą stwierdzenia przewlekłości może być nie tylko przedłużenie postępowania wynikające z opieszałości sądu, lecz także z podjęcia oczywiście błędnych decyzji procesowych i wywołaną tym zwłoką. Nie chodzi tu oczywiście o wydanie orzeczeń merytorycznych – rozstrzygających sprawę co do istoty, czy także kończących postępowanie w sprawie.

Dodać tu trzeba, że błędy prawne (nawet rażące) popełnione przez sąd w toku postępowania nie mogą skutkować niejako automatycznym stwierdzeniem, że przez to doszło do przewlekłości postępowania sądowego. Jeżeli, bowiem na badanym etapie postępowania, czas jego trwania mieści się w granicach wyznaczonych charakterem czynności podjętych przez sąd i nie rzutuje (w sensie przewlekłości) na bieg postępowania sądowego w jego zasadniczym przedmiocie (zmierzającym do wydania rozstrzygnięcia co do istoty sprawy), to w żadnym wypadku nie można uznać,

aby popelnione przez sąd uchybienie procesowe skutkowało przyjęciem, że w postępowaniu sądowym doszło z tego powodu do przewlekłości.

W powyższych kwestiach Sąd orzekający w niniejszej sprawie podziela poglądy ukształtowane w doktrynie i orzecznictwie (vide: P. Górecki, S. Stachowiak, P. Wiliński, Skarga na przewlekłość postępowania sądowego. Komentarz, Oficyna 2007).

Na koniec uwypuklić jeszcze trzeba, że celem instytucji skargi na przewlekłość postępowania jest zlikwidowanie opieszałości sądu, przed którym sprawa zawisa poprzez wymuszenie należytej sprawności sądu (vide: postanowienie SN z dnia 17 listopada 2005 r., IV CSP 1/05, Biuletyn SN 2006/2) i nadanie sprawie odpowiedniego biegu (tak: postanowienie SN z dnia 8 lipca 2005 r., III SPP 120/05, OSNP 2006/5-6/102 i postanowienie SN z 19 stycznia 2006 r., III SPP 162/05). Skarga na przewlekłość ma w szczególności zapewnić szybką reakcję na trwającą zwłokę w czynnościach sądu i służyć dyscyplinowaniu czynności podejmowanych na danym etapie toczącego się jeszcze postępowania w określonej sprawie (por. postanowienie SN z 19 stycznia 2006 r., III SPP 162/05 i postanowienie SN z dnia 18 lutego 2005 r., III SPP 19/05, OSNP 2005/17/277).

Mając na uwadze powyższe dyrektywy orzekania stwierdzić należy, że przedmiotowa skarga winna podlegać uwzględnieniu.

Analiza akt sprawy wskazuje, że w istocie powód S. G. złożył do Sądu Rejonowego w Myśliborzu pozew z dnia 20 sierpnia 2012 roku. Sprawie tej nadano sygnaturę akt I C 574/12 i postanowieniem z dnia 15 października 2012 roku została połączona do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą I C 244/10 tego Sądu - z powództwa J. T. przeciwko T. J. i S. G. o zapłatę.

Następnie postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 5 kwietnia 2013 roku Sąd Rejonowy wyłączył tą pierwszą sprawę do odrębnego rozpoznania, a następnie w dniu 11 kwietnia 2011 roku wydał wyrok, w którym rozstrzygnął sprawę z powództwa J. T..

Podkreślenia wymaga, że w ślad za wydaniem postanowienia z dnia 5 kwietnia 2013 roku nie zostały podjęte żadne czynności, w tym nawet w wykonaniu niepodpisanego zarządzenia zawartego pod protokołem publikacyjnym z dnia 11 kwietnia 2013 roku.

Co więcej akta sprawy z powództwa S. G. bez żadnego stosownego zarządzenia zostały przesłane Sądowi Okręgowemu w Szczecinie, wraz z apelacją pozwanych od wyroku z dnia 11 kwietnia 2013 roku.

W konsekwencji w sprawie I C 574/12 od dnia wniesienia pozwu, oprócz wydania dwóch powyższych postanowień, nie podjęto żadnych czynności, w tym w zakresie postępowania dowodowego, a nawet nie doręczono odpisu pozwu pozwanemu J. T..

Powoduje to stan ewidentnej przewlekłości postępowania w tej sprawie.

Mając na względzie powyższe rozważania, Sąd Okręgowy uznał skargę za uzasadnioną i stwierdził przewlekłość postępowania i na podstawie art. 12 ust. 1 i 2 powołanej na wstępie ustawy orzekł jak w punkcie 1 sentencji postanowienia.

Sąd Okręgowy, na podstawie art. 12 ust. 4 cytowanej wyżej ustawy, uznał, iż wniosek skarżącego o przyznanie mu kwoty 5000 zł, tytułem odpowiedniej sumy pieniężnej za zaistnienie przewlekłości postępowania, nie zasługuje na uwzględnienie w całości. Podkreślić bowiem należy, iż kwota ta nie stanowi odszkodowania w rozumieniu prawa cywilnego. Kwota ta ma wynagrodzić niewymierne szkody związane z niewłaściwym wykonywaniem prawa strony do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie. Stąd też ustawa nie zawiera kryteriów ustalania jej wysokości, pozostawiając tę kwestię do rozstrzygnięcia w każdej indywidualnej sprawie z uwzględnieniem jej specyfiki. W niniejszej sprawie, zdaniem Sądu Okręgowego, adekwatna do stanu sprawy jest kwota 2500 zł. Zważenia wymaga, że

S. G. nie wykazywał żadnej inicjatywy i nie odnosił się do sprawy ze swego powództwa, po jej połączeniu ze sprawą I C 244/10, a co więcej również składał wniosek o jej wyłączenie do odrębnego rozpoznania.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy orzekł jak w punkcie 2 postanowienia.

W pozostałym zakresie skargę należało oddalić i orzec jak w punkcie 3 postanowienia.

W związku z uwzględnieniem skargi, na podstawie art. 17 ust. 3 powyższej ustawy, Sąd Okręgowy orzekł o zwrocie opłaty uiszczanej przez skarżącego od niniejszej skargi, o czym orzeczono jak w punkcie 4 postanowienia.